

ΓΙΑΝΝΗΣ Ο ΑΦΩΡΙΣΜΕΝΟΣ

I

«Πάει κ' ή Μαριγούλα α! πέθανε ψες· τὰ με-
σάνυχτα!» — «Πέθανε; αμ'δέν πέθανε καημένη μου
άντρα, έτσι εύκολα νομίζεις πώς σχωρνά ή Θεός τις
άτιμες;! Αύτη δά σούκανε με τὸ Δημητράκη τῆς
Κώσταινας ένα σωρό πράματα!... μὰ πάει τώρα,
ή άτιμία πληρώνεται! Μὰ τὸ παιδί τὸ κακόμοιρο,
ποῦ τὸ σκότωσε ὁλόσωστο κι άγόρι κι δλας; κόν-
τευε νὰ μιλήσει λέν... ἴδες μωρ' σὺ άντρα ποτές
σου τέτοια φόνισσα!»

«Σὼπα, Φωτεινή μου, σὼπα! ξαίρεις πὼς έρχουν-
ται τὰ κακά! μπορεί έτσι νάτυχε, ποῦ ξαίρουμε και
κακολογᾶμε έτσι έμεῖς πεθαμένο» ἐπρόσθεσε θεο-
φοδούμενα ὁ κύρ Στάθης στὰ λόγια τῆς κυρᾶ Φω-
τεινῆς τῆς γυναίκας του, ποῦ ὅλο με φλυαρία κακο-
λογοῦσε κουνιώντας τὰ χέρια τῆς με τὰ πλατιὰ
μαῦρα μανίκια, ἴδια σὰν φτεροῦγες κόρακα, ποῦ κα-
θισμένος σὲ κανένα ξώκλωνο και κράζοντας τὰ άνοι-
γοκλείνει γιά ἰσορροπία, έτσι νευρικά φώναζε, λές
κ' έκραζε σὰν κόρακας άπάνω στο πτώμα τῆς Μαρι-
γούλας. Κκι πρὶν τελείωση τὰ λόγια του ὁ κύρ
Στάθης αὐτὴ τὸν ἐπρολάβαινε. — «Χμ! Έμένα μου τὰ
λές καημένη Στάθη; Έμένα ποῦ τὰ ξαίρω δλα, Κ'
ή μάνα τῆς τὰ ἴδια έκανε, πόσα άδάφτιστα έθαψε!
Πάει σοῦκό βλέπεις τὸ πρᾶμα! Μὰ έννοια σου τέ-
τοιες άμαρτίες δέν πᾶνε στὰ χαμένα. Τὸ κρῖμα εἶν'
ὁλοζώντανο άκόμα και τὸ σέρνει μαζί του ὁ Γιάννης,
αὐτὸς ὁ άφωρ.σμένος, τ' άδέρφι τῆς. Δέν τὸν βλέπεις
τί μούτρο και τί κάκο; μισάει τὸν κόσμο του, σὰ
φίδι άφωρ; μὰ φαρμακερὸ μοιάζει!;... Σιγαρό
ποτάμι...!»

Σ' αὐτὸ σὰν νάχεις δικαιο Φωτεινή! Τὸ κρῖμα
δέν πεθαίνει! Και μένανε μοῦ φαίνεται πὼς ὁ Γιάν-
νης εἶναι κριματισμένος! νὰ σοῦ πῶ καλὰ τὸν βγά-
λανε κι άφωρισμένο, μὰ τοῦ ταίριαζε, Εἶτανε μιὰ
χαρὰ κι άδιάφορος, κι άκοῦς; ή άδελφή του γκα-
στρωμένη χωρὶς πάντρεμα»

Αὐτὴ ήταν ή κουβέντα στο σπίτι τοῦ κύρ Στάθη
την Κυριακὴ ὕστερα άπ' τὴν ἐκκλησία. γιά τὸ θά-
νατο τῆς γειτόνισσάς τῆς τῆς Μαριγούλας· και σὲ
λιγάκι ή κυρὰ Φωτεινὴ ρίχνοντας στίς πλατέες τὸ
μυρὸ σάλι τῆς και άρῶς αλείδωσε τὴν πόρτα έβαλε
τὸ μεγάλο κλειδί στὴ μέση τῆς, και τράβηξε ὁλόσις
και γρήγορα με τὸ Στάθη τῆς στο σπίτι τοῦ νε-
κροῦ γιά παρηγοριά.

Μόλις κ' εἶχανε μπη στὴν πόρτα, σὰν βάζανε τὸ
σταυρὸ τους άκόμα μπρὸς στο λείψανο, ή κυρὰ Φω-

τεινὴ στρέφοντας έρευνητικὰ τὰ μάτια τῆς γύρω,
ρωτοῦσε τὸν κύρ Στάθη με περιέργεια: — «Μπὰ δέν
εἶναι δὼ ὁ άφωρισμένος! Γιά κοίτα Στάθη; δέν
στᾶλεγα ἐγώ;!» και προχωρώντας ὑποκριτικὰ πρὸς
τὴ θεία τῆς Μαριγούλας τὴ Μαγδαληνὴ άρχισε τὰ
μοιρολόγια και τίς κλάψες τῆς. — «Χρόνια σὲ λόγου
σου κυρὰ Παγδω, τί νὰ γίνη; τὸ κακόμοιρο τὸ κο-
ρίτσι πόσο μᾶς έκκψε τὴν καρδιά, ρώτηζε τὸν Στάθη,
δέν βλάμε μπουκιὰ στο στόμα μας, σὰν κόμπος
μᾶς στάθηκε, τί νιάτα! τί προκοπή! τί ὁμορφιά!
τί στολίδι εἶταν και τὸ χάσαμε!»

— «Ὁ Θεός ἄς άναπαύσῃ τὴ ψυχὴ τῆς», ἐπρό-
σθεσε μελαγχολικὸς ὁ γέρο Στάθης και ή κυρὰ Μάγδω
έξελαργγίζονταν άπό τὸ μοιρολόι και τὸ κλάμα. Στὸ
μεταξὺ οἱ γυναῖκες ποῦχαν σωριαστᾶι στο σπίτι μιλού-
σανε και έκκκολογοῦσαν άναμυσό τους τὸν Άφωρισμένο
σὰν ή κυρὰ Φωτεινὴ τέντωνε τ' άφτί τῆς νὰ ακούη
κανένα λόγο, και κουνιώντας τὸ κεφάλι τῆς και χα-
μηλώνοντας τὰ μάτια τῆς, συμφωνοῦσε άπό μακριὰ
με κάτι λόγια π' άκουε. «Αὐτὸς τᾶξαιρε δλα» έλεγαν
οἱ γυναῖκες, και ή κυρὰ Φωτεινὴ άπ' τὴν ἄλλη με-
ριά κουνοῦσε τὸ κεφάλι, και χαμηλώνε τὰ μάτια, σὲ
ένδειξη ἐπιδοκιμασίας και ψευτομελαγχολίας μαζί.

Ὡς τόσο ὁ άφωρισμένος άφωριζότανε κ' ή ὥρα
περνοῦσε και δέν φαινότανε.

Τὸ βράδυ πιά, δταν δλα εἶχαν τελείωσει, δέν
έμεινε στόμα ποῦ νὰ μὴν τὸν άνάφερε δυὸ φορὲς τὸ
λιγότερο. Οἱ γυναῖκες στὰ σπίτια αὐτὸ λέγανε
«Ἰδες ἐσὺ νὰ μὴ ρθῇ τὸ παλιόσκυλλο ν' άποχαίρε-
τήσῃ τὴν άδελφή του γιά τελευταία φορὰ, νὰ μὴν
τὴν φιλήσῃ;!» Κ' οἱ άντρες στο καφενεῖο τὰ ἴδια
λέγανε... — «Σαράντα μέρες νήστευε μωρὲ ὁ Γιώργης
ὁ Ψῶρας νὰν τὸν βγάλῃ Άφωρισμένο μὰ τοῦ ταί-
ριαζε». Έτσι ή κοσμοθάλασσα έδοῦσε ὅλο τὸ βράδυ
γιά τὸν Γιάννη τὸν Άφωρισμένο.

Εἶτανε πιά βαθιὰ μεσάνυχτα. Τὸ χωριὸ ὅλο
κοιμούνταν, κ' ή κουβέντα γιά τὸ Γιάννη έκόπασε δταν
αὐτὸς σέρνοντας συρτὰ κι άργὰ τὰ ποδάρια τοῦ
έσκιζε τοὺς χαλικωμένους δρόμους τῆς κωμόπολης,
σκυφτός, γιά τὸ σπίτι του. Ὅτι θέλει ἄς λέει ὁ κό-
σμος! Αὐτὸς παρηγοριότανε με τίς σκέψεις του και
τίς ἰδέες του. Τίς μέρες αὐτές ὁ κόσμος στο χωριὸ
δοῦσε σὰν υελίσσι κ' ή κακογλωσσία σὰν περα-
στικὴ ἀλογόμυγα κεντοῦσε τὸν κάθε ζῶνθρωπο. Πολ-
λοὶ βρέθηκαν νὰ ἰδοῦν τὸ πεθαμένο παιδί τῆς Μα-
ριγούλας και νὰ βεβαιώνουν πὼς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ τάδες
και δεινὰς πτεράς ποῦ τῶκανε.

Μὰ τὴν ἀλήθεια μόνο; ὁ Γιάννης τὴ γνώριζε
Πέθανε ή Μαριγούλα ποῦ εἶτανε έγγυος, άπό αἰμορ-
ραγίες άπό μια ξαφνικὴ εἵδηση. Άκουε τὴν ξα-

δέρφη τῆς μάνας της νὰ κλαίει, γιατί πνίγηκε ὁ γυιὸς της ὁ Παῦλος στὸ ταξίδι του.—"Ἀχ γιὰ μένα τὸν στείλανε πού μ' ἀγάπαγε ὁ Παῦλος μου ! μοῦ τᾶλεγε πὼς τᾶλεγαν οἱ γονεῖς του αταξίδι ! ταξίδι ! νὰ ξεχάσης ! Θεὸς φυλάξει, νὰ πάρεις ξαδέρφη σου ; Καλύτερα ἀγκάλιασε ἀναμμένο ξύλο παιδάκι μου ! "Ἔτσι λέει ἡ θρησκεία μας τὸ αἶμα ! παιδί μου, τὸ αἶμα ! . . . » αὐτὰ ἔλεγε ἡ Μπριγκύλκι κι ἀναστέναζε ὥς πού οἱ αἰμορραγίαις τὴν ἔστειλαν μαζί μ' ἓνα παιδί τοῦ ξαδέρου της Μὰ οἱ γειτόνισσες πού δὲν τᾶξαιραν ἀλλίγηδες πύτηδες ἔρριξε τὸ παιδί καὶ γι' αὐτὸ πέθανε» ἔλεγαν ἀναμεισμένοι.

Εΐταν μιὰ νύχτα χειμωνιάτικη ὅταν ἦρθε τὸ μήνυμα τοῦ πνιγμοῦ τοῦ Παύλου. Σὰν ἔδρεχε ἔξω, μισοφοβισμένη κι ἄρρωστη ἀρχισε νὰ ξεμολογιέ-
ται στὸν Γιάννη τὸν ἀδερφό της. Εΐταν μόνοι στὸ
μεγάλο σπίτι χωρὶς ἄλλο ζωντανό, ἐχτὸς ἀπὸ ἓνα
γάτο ὁλόσπυρο. Γιὰ μιὰ στιγμή μιὰ μεγάλη ἀστραπὴ
χύμηξε στὸ σπίτι, κι ὕστερα μιὰ βροντὴ μὲ δυνατό
ἄγερξ χτύπησε κι ἄνοιξε τὰ παράθυρα κ' ἐδόθησε
στ' ἀδειανὸ σπίτι.

Τὴν ὥρᾳ ἐκείνη σηκώθηκε ὁ Γιάννης ἀπ' τὸ κάθισμά του ἔκανε μερικά βήματα καὶ μὲς τῇ θυελλοταραχῇ ἀκούστηκε νὰ λέη.—«**Ε!** τί νὰ γίνῃ ἀφοῦ πέθανε! Δὲν πειράζει, Μαριγούλα, ἡ φύση φταίει, αὐτὰ ἔτσι πλάστηκην! καὶ ἐμεῖς ζῶν εἴμαστε κ' ἔχουμε τὴν ἴδια ὄρεξιν, τὸν ἴδιο τρόπο!» καὶ ἀφοῦ ἔκλεισε τὰ παράθυρα πάλι κάθισε Ὁ ἄνεμος ἔπαψε, κ' οἱ ἀστραπὲς ἡσύχασαν! Τα νερὰ ἀραιώσαν κι ἀλαφρὰ ἀλαφρὰ σὰν οὐράνια δάκρυα συντρόφευσαν τὴν ἀδερφικὴν ἐξομολόγησιν. Ὁ Γιάννης ἐσυνέχισε: —«Ὁ ἔρωτας εἶναι ἓνας ἀνὴρ ποὺ δὲν βγαίνει ὅπου τὸν θέλουμε μεῖς, μὰ ὅπου τὸν θέλει ἡ φύση! Τὰ ζῶα ἔχουνε ξάδερφους; Ἐχουνε γάμους; Κεῖνα δὲν ἔχουν Θεό; Δὲν εἶναι πιὸ χριστιανοὶ ἀπὸ μᾶς; Δὲ βλέπεις ἐδῶ πέρα τὰ πρόβατα τοῦ Γιάννου, πόσο ἡμερὰ κι ἀγαπημένα περνοῦνε; Κάτω στὰ χωράφια, στὰ λειβάδια πόσο ἄκακα κι ὁμορφα ζοῦνε τὰ βόδια; Τὰ σκυλιὰ πόσο σέβονται κείνον ποὺ τοὺς δίνει ψωμί! Καὶ ἐρωτεύονται χωρὶς ἐκκλησίες καὶ μὲ ξάδερφους! "Ἀσε μωρὴ τὸν κόσμον νὰ λέη ὅτι θέλῃ
. . . μόνο γολοσκήξ! !

Αὐτὰ ἔλεγε πιστεύοντάς τα κατὰ βάθος ὁ Ἄφω-
ρισμένος μὲ τὴ ψυχὴ του, ποὺ ἡ Μαριγούλα νομί-
ζοντας πῶς τᾶλεγε γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ ἔκλαιγε
κι ὅλο ἔκλαιγε. Μὰ ὁ Γιάννης ἀφηρημένος βαστών-
τας μὲ τὶς παλάμες τὰ μάγουλά του καὶ γυρισμένος
πρὸς τὴν στέγη, ἐξακολουθοῦσε. . . — «Καὶ νὰ μι-
λάγαμε, μωρὴ, τόσο σπάνια ὅσο βελάζουνε τ' ἄρνια

καὶ τὰ βόδια ! Τί τὴν χρειάζομαστε τόση γλώσσα ;
Νὰ κακολογᾶμε καὶ νὰ προσευχόμαστε ; !
Ἐκεῖνα εἶναι πιὸ χριστιανὰ ἀπὸ μᾶς· ἔχουνε τὴν
ἀγάπη καὶ τὴν ἰσότη ! Αὐτὰ ἔλεγε ἔτσι ἀπο-
τραδηγμένοι ἀπ' τὶς μεγάλες τοῦ σάβους· ἐνῶ τὸ
λυχνάρι πετοῦσε ὦρα-ὦρα δυνατώτερη φλόγα μὲ
τριγμό, σημεῖο πῶς κόντευε τὸ λάδι νὰ τελειώσῃ,
σὰν τὸ πνεῦμα τοῦ Γιάννη μὲ τὶς μεγάλες ἀναλαμπές
καὶ μὲ τὸ λίγο λάδι, τὴν κοινωνικὴν του ἀδυναμίαν.

Ἔτσι λοιπὸν καὶ κείνα τὰ μεσάνυχτα κόντευσεν
στὸ ξωπόρτι τοῦ τραυλίζοντος:— «Πέθανε ἴε! — Ἠ-
σύχασε! » καὶ ἀνοίγοντας τὴν πόρτα τοῦ φάνηκε νὰ
ἀκούῃ τὸ σιγὸκλαμά της καὶ ἀπάντησε:— « Ἄσε μωρὴ
τὸν κόσμον νὰ λέῃ ὅτι θέλῃ! καὶ ἡμεῖς ζῶμε εἰμαστε »
καὶ ἐστράφηκε ὁ νοῦς τοῦ σταῖ ἀρνιὰ τοῦ Γιάννου καὶ
σταῖ βόδια τοῦ λειβαδιοῦ. Τὴν ἄλλ' ἡμέρᾳ πρῶι—
πρῶι τράβηξε στὸ μαγαζάκι τοῦ πλέκοντος τὰ ὠραιὰ
καλάθια καὶ τίς καλὰς ψάθες μὲ τὰ χόρτα ποὺ ἔφερε
ἀπ' τὰ λειβάδια ὁ ἴδιος. Ὅσοι τὸν εἶδαν νὰ δου-
λεύῃ κάτι εἶπαν:— « Ἐλα Χριστέ! Χιῆς πέθανε ἡ
ἀδερφή του . . . καὶ τί θάνατο! . . . Γκαστριωμένη . .
Κι αὐτὴ μιὰ χαρά. Καλὰ τὸν ἔβγαλε ἀφωρισμένο ὁ
Ψώρας » μὲ τοῦ ταίριαζε! » Σὲ λιγάκι ἔφτασε ὅπως
πάντα ὁ κηφετζῆς ὁ διπλανὸς μὲ τὸν γλυκὸ βραστό
τὸν συνηθισμένο καφέ τοῦ Γιάννη καὶ ὑποκριτικὰ
ἐπρόστεσε. — « Χρόνια σὲ λόγου σου κύρ Γιάννη, . . .
Ἄχ, ἐκεῖνος ὁ ἀτιμος ὁ Κῶτσος τὰ φταίει ὅλα.
Ἐγὼ τὸν κατάλαβα τὸν παλιάνθρωπο, καὶ προ-
χτὲς ἀκόμα περνοῦσε κάτω ἀπ' τὸ παρ' ἄνω στρί-
βοντας τὸ μουστέκι τοῦ καὶ κοιτάζοντας ἀπάνω... Τί
φταίει τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι; Ἄνθρωποι εἴμαστε,
γελάστηκε! » Καὶ ὁ Γιάννης πλέκοντας τὴν ψάθην κου-
νοῦσε τὸ κεφάλι τοῦ μὲ περιφρόνηση. Σὲ λίγο νάσου
καὶ ὁ κύρ Δημήτρης μὲ τὰ ἴδια λόγια, μόνον ποὺ ἄλ-
λαξε— « Ρε Γιάννη, ἐγὼ ὑποπτεύομαι τὸν Γιακουμὴ
τὸν Χασάπη! Αὐτὸ τὸ κοροῖδο στράβωσε ἄλλα δυὸ
κορίτσια στὸν τόπο τοῦ. Μὰ ὁ Γιάννης πάλι σκυρτός;
δεχότανε τοὺς θολοὺς καταρράχτες τῆς ἀνθρώπινης
γλώσσας κουνιώντας περιφρονητικὰ τὸ κεφάλι τοῦ,
ὥς ποὺ κάποιος μακρινὸς μισοκκυγᾶς ἢ συζήτηση ἔν-
τονα ἀκούονταν: « Ἐλα τώρα, χριστιανέ μου, ποὺ θέ-
λεις νὰ μᾶς κἀνῃς τὸν πολυξαίρο, !. ὁ Κῶτσος εἶναι
μωρὲ δὲν ξαίρω ἐγὼ! — Ὁχι, μωρὲ παιδί μου ὄχι, ὁ
Δημητράκης εἶναι τῆς Κώσταινας, μοῦ τὴλεγε σή-
μερα ἡ γυναῖκα μου, ποὺ τοὺς εἶδε νὰ κάνουν ἕνα
σωρὸ πράγματα μαζί! » ἀκούστηκε ὁ κύρ Στάθης καὶ
ὕστερα ἐβρίζαν τὸν ἀφωρισμένο. Καὶ ὅποιοι περνοῦσε
ἀπ' τὸ μαγαζὶ καὶ τὴν θάλεγε « Νὰ τί κέρατο ποῦν, ὁ
ἀφωρισμένος; » Καὶ ὁ Γιάννης μόνος τοῦ ἀκούοντάς τα,
σκυρτός ἔστριψε δυνατὰ τὸ σπάγγο ἀπάνω στὴ ψάθην

και μάσησε : — «Τί μᾶς χρειάζεται ἡ πολλή γλῶσσα; νὰ προσευχόμεστε καὶ νὰ κακολογᾶμε !»

Τὸ βράδυ πού σκόλασε ἀπ' τὸ μπαζὶ του καὶ πήγαινε σπῖτι του, ἴσια μπρὸς στὸ καφενεῖο, βίγη-κυν ὅλοι νὰ τὸν δοῦν, σὺν οἱ μάγκες τοῦ χωριοῦ, πληρωμένοι τὸν ἐκοροῖδεσαν — «Νὰ ψάξῃ στὸ μέτωπο γιατί καίτι φκίνεται, πού μοιάζει μὲ τοῦ βοδιοῦ τὸ μέτωπο» σὺν οἱ ἄντρες τοῦ καφενεῖου πετούσαν ἀπὸ εὐχαρίστηση σὺν σφῆκες γύρω στὸ πτώμα. Μὰ ὁ Γιάννης ἀτάραχος περνοῦσε καὶ περιφρονητικός.

Ἔτσι περνούσαν οἱ μέρες, καὶ ἕνα πρωὶ χάθηκε ὁ ἀφωρισμένος... Ὁ Γιάννης ὁ Βασκὸς τὸν εἶδε εἶπε τὸ βράδυ ν' ἀποχαιρετᾶται τὰ πρόβατά του !! Ὁ Βουκόλος τὸν εἶδε στὰ λειβάδια στοργικὰ νὰ κοιτάζῃ τὰ βόδια ! Κι ὁ φύλακας τοῦ νεκροταφείου εἶδε ἕνα πρᾶμα νὰ πηδάῃ ἀπ' τὸν τοῖχο, λέει, καὶ κρύφτηκε ἀπ' τὸ φόβο του. Μπὰς καὶ εἶναι κανένα φάντασμα; Μὰ τὸ πρωὶ εἶτ' ἐν σὺν σκελισμένος ὁ τάφος τῆς Μαριγούλας... Ὅλα Μυστήρια !..

II

..... Σὲ λίγες μέρες ὁ Ἀφωρισμένος ξεβαρκαρίζονταν σὲ μιὰν ἄλλη κωμόπολη, ἀπὸ τὸ ψαράδικο καῖκι, τὴν μελαγχολικὴ ὥρα ἑνὸς βροχεροῦ δειλινοῦ. Κάποιον σπιτάκι βρέθηκε νὰ τοῦ ἐνοικιάσουνε στὴν ἄκρη τοῦ μεγάλου χωριοῦ κατ'ἀλληλο γὰρ τὸ Γιάννη πού ἔτσι τὸ ἤθελε ξώμακρο, καὶ μ' ἕνα πηγᾶδι στὴν αὐλὴ, πού τοῦ θύμιζε μάντρα καὶ πτηνὰ. Ἐκεῖ ἄρχισε τὴν ἐπιδέξια του τέχνη, πάντα μόνος του καὶ ἀμίλητος. Ἐργαζόντανε νὰ κερδίξῃ τόσα ὅσα τὸν ἀκούσανε νὰ ζῇ καὶ τίποτα περισσότερο — ἤθελε νὰ μὴν ἀνγκασθῇ νὰ ζητήσῃ βοήθεια ἀπὸ ἄλλους — αὐτὸ τὸλεγε συχνά, καὶ κοίταζε στὰ χέρια του ποῦταν γεμάτα κάλους ἀπ' τὸ δυνατὸ στρογγύλο τῶν σπάγγων γιὰ τίς ψάθες. Ταχτικὸς στὴ ζωὴ του σὺν ὁ ἥλιος, κάθε ἀπόγεμα θὰ τραβοῦσε ὡς τὴν ἀμμουδιά νὰ κἀν τὴν κουδέντα του μὲ τὰ κύματα, νὰ πεῖ μὲς τὸ βογγητό τους καὶ αὐτὸς τὰ πάθη του, καὶ ὕστερ' ἀφ' οὗτος ἀπ' τὸν ἴδιον δρόμον τοῦ Ἰωνικοῦ Καφενεῖου μὲ σὺν καὶ ἀργὰ βήματα, σκυρτός καὶ μελαγχολικός, ἄρχιζε στὸ φτωχικὸ του. Τὴ νύχτα τοῦ ἦν περνοῦσε πάντα σ' ἕνα γειτονικὸ τούρκικο καφενεῖο σὲ ὠρισμένη πάντα θέση, ρουφώντας τὸν ἀργιλέ του, πού μὲ τὸν μακάριό του ἤχο τὸν νανοῦριζε, καὶ ἀκούοντας τὴ γλῶσσα πού δὲν ἤξειρε, συνόδευε τίς σκέψεις του σὲ ἀλίμενη θάλασσα..

Μὰ ὅλοι μας ἀπ' τὸν Ἀδὰμ καταγόμεστε καὶ ἀπ' τὸ ἴδιο χῶμα πλαστήκαμε ὅλοι ἄνθρωποι εἰμαστε σ' ὅλους τοὺς τόπους οἱ ἴδιοι. Ἔτσι λοιπὸν

καὶ δὴ πέρα ἄρχισε ν' ἀνακατεύει τὰ πράματα ἡ γλῶσσα τοῦ κόσμου, καὶ ὁ Γιάννης ὁ ψαθᾶς νῆναι πᾶς τὸ ζήτημα κάθε κουδέντας. Στὸ Ἰωνικὸ καφενεῖο πού τὸν ἔδλεπαν συχνὰ νὰ περᾶ, ἕνας κύκλος καὶ ἄρχισε νὰ ψυθιρίζει : — «Ἐξάπαντος αὐτὸς θᾶναι κανένας κατὰσκοπος !» εἶπε κάποιος ἀπ' τὸν κύκλον : — «Μπᾶ! τί κατὰσκοπος;» Ἐπρόσθεσε ὁ ταχυδρόμος : «Αὐτὸς θᾶναι μεγάλος κατεργάρας, νὰ ἰδοῦμε ποιὸς ζαίρει τόσον καιρὸ οὔτε ἐπιστολὴ πῆρε, οὔτε τίποτε!» — «Ἐγὼ λέω, ἀκούστηκε μιὰ χοντρή καὶ βαρεῖα φωνή, τοῦ διπλανοῦ γέρου ποῦταν ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησιᾶς, πῶς αὐτὸς δὲν εἶναι οὔτε χριστιανός, τόσον καιρὸ οὔτε στὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησιᾶς πάτησε, Ἀντίχριστος παιδιὰ θᾶν αὐτὸς σίγουρα.» Ἔτσι ἔβγαιναν τὰ συμπεράσματα, ὥσπου πᾶς, ὅταν τὸν συναντοῦσαν πούθεν ἀπόμερα, τὴν φοδόντουσαν γιὰ κανένα ληστή. Μὰ ὁ Γιάννης πού τὸ καταλάβαινε γελοῦσε μόνος του... πικρά!, .. Πλησίαζε ἡ Μεγάλη βδομάδα. Οἱ ἅγιες μέρες περνούσαν καὶ ὁ Γιάννης δὲν φάνηκε στὴν ἐκκλησιὰ ἤρθε ἡ ἁγία καὶ Μεγάλη Παρασκευή, οἱ χριστιανοὶ μὲ κερί καὶ μὲ ψαλμοῦδιες γυρίζανε τὸν ἐπιτάφιο τοῦ Χριστοῦ στοὺς δρόμους. Σπῖτις τῶν πλουσίων ἀμιλλώντανε σὲ φωταχυσία καὶ ἀνθοπλήμμυρα, καὶ τὰ φτωχόσπιτα εἶχαν ἕνα κερί στὸ παράθυρο. Μόνον τὸ φτωχικὸ τοῦ Γιάννη κατὰκλειστο, σφικτοκλεισμένα σκαρόνια λὲς οἱ πόρτες ἀπὸ θυμὸ, γιὰ τὴ θεία ἐλαφρότητα ! καὶ ὁ ἴδιος στὸ τούρκικο καφενεῖο, στὴ γωνιά του τὴν ἴδια, μὲ τὸν ἀργιλέ του, σὺν μιᾷ Σφίγγῃ, σὺν ἕνα δυσνόητο αἶνιγμα !

Αὐτὸ εἶτανε πᾶς λάδι στὴ φωτιὰ. Τὰ σχόλια παίρνανε καὶ δίνανε, «Θεὸς φυλάξῃ ἀπ' αὐτόν ! αὐτὸς εἶναι ἀντίχριστος, παιδάκια μου» ἔλεγαν οἱ γριεὲς, καὶ ἄντρες στὸ καφενεῖο κ' ἐταζόντανε νὰ μὴν τοῦ δώσουνε δουλειὰ ! Ἔτσι γίνονταν ὥσπου σ' ἕνα ἔσπερινὸ ὁ Πικρὸς Γεώργης τὸν ἀφώρισε ἐπίσημα, γιατί σὰ πῆγε μὲ συμβουλὲς νὰ τὸν φέρῃ στὴν ὁδὸ τοῦ Κυρίου δὲν τ' ἀπήντησε κείνος παρὰ μιὰ λέξη, κουνώντας περιφρονητικὰ τὸ κεφάλι του : «ὕποκρισις!» εἶπε μονάχα. Αἰφνῆδες οἱ δουλειεὲς τοῦ Γιάννη τοῦ Ὑᾶθ σταμάτησαν. Στὸ σπιτάκι του ἀκούονταν τρομαχτικὰ τὸ τρίξιμο πᾶς τοῦ μαζύρου φτεροῦ τῆς πείνας. Πούλησε τὰ σκεπάσματα πού τοῦ εἶτανε τὰ λιγότερο ἀναγκαῖα καὶ τίς βράκες τουρτουρίζοντας ἀπ' τὸ κρύο καὶ τυλιγμένος μέσ' ἀπὸ φύκια ποῦφερε, σκελετωμένος μὲ γουρλωμένα τὰ μᾶτις καὶ μισόγυμνος, — θῦμα τοῦ κοινωνικοῦ θηρίου — ἔβγαζε σὺν πολῦτιμο πετράδι ἀπ' τὸν κόρφο τοῦ τὸ κερὰν τῆς ἀδερφῆς του, πού φεύγοντας τὸ κλεψε καὶ χαϊδεύοντάς το

στοργικά έμονολογοῦσε — «Ακου! Ακου! πώς αλυ-
χτοῦν τὰ σκυλλιά στοὺς ἀνθρώπους, λές βλέπουνε
στὰ βήματά τους τὴν ὑποκρισία καὶ τὴν ἀτιμία!
Πές μου, Μαριγούλα, τί λές ἐσύ; Ἐκίρεις τώρα πὺ
κκλά ἀπ' ὧλους μ'ες. Ἐδῶ κοντὰ, Μαριγούλα μου χτί-
ζουμε δικαστήρια. Ποιὸς θὰν' ὁ δικαστής, καὶ ποιὸς ὁ
ὑπόδικος; . . ἔτσι δὲν εἶναι Μαριγούλα!!! καὶ κυ-
λώντας ἓνα μεγάλο δάκρυ στὸ γεροντικό του μάγου-
λο τοῦφερνε τὸν ὕπνο, μὲ τὴ θύμηση τῆς ἀδερφῆς
του, τῶν προβάτων τοῦ Γιάννου, καὶ τῶν βοδιῶν στὰ
λειθάδια ὅλο δικαιοσύνη, καὶ ὅλο ἰσότητά !!

Ὁ παπὰ Γεώργης ὅμως δὲν ἠσύχαζε· ἔπρεπε νὰ
ξεριζωθῇ ὁ πειρασμός ἀπὸ τὴ μέση καὶ ἡ ἀλέπρα
τοῦ Ἰωβ καὶ αἱ πληγαὶ τοῦ Φαραὼ στολίσωσιν αὐ-
τὸν, ἵνα μὴ σκλέύσῃ τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τοῦ Κυ-
ρίου ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἄλλων ὁ ἄφρων! » Κ' ἔτσι
μιά σύντομη μέρα μὲ τὸ Εὐαγγέλιο στὸ χέρι ἐξώρκι-
ζε τὸν σπιτονοικοκύρη νὰ πετάξῃ ἔξω τὸν Γιάννη
γιατὶ πικὰ δὲν χωροῦσε μικροθυμία καὶ ἄλλως τε ἀ-
φωρισμένος καὶ ἀντίχριστος· καθὼς εἶταν θὰ βρυκολά-
κιαζε τὸ σπίτι. Ὁ σπιτονοικοκύρης πῆδησε. Κ' ἓνα
ἀπόγεμα δύο χαμάληδες πετούσανε ἔξω κἄτι πα-
λιόρουχα καὶ τὸν Γιάννη, πού κρυωμένος ἀπὸ τὴ
γδύμια του καὶ πεινρομένος ἄρχισε νὰ παραμιλᾷ
καὶ νὰ φωνάζῃ τῆς Μαριγούλας. Καὶ γεμίζανε ἀκόμα
τοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ μὲ σταυροὺς· γιατί κάθον-
ταν ὁ ἀφωρισμένος.

Μόλις πικὰ μπορούσε νὰ περπατήσῃ δῖω; ὁ με-
θυσιμένος μὲ βαρὺ πιοτό, ἢ καὶ ὁ φροτωμένος μὲ βαρὺ
γομάρι ἀντέξανε μὲ δυσκολία τὰ πόδια του νὰ τὸν
φέρουνε ὡς τὴ γωνία τοῦ τούρκικου καφενείου. Εἶταν
σούρουπο μὲ λίγες ψυχάλες, συννεφιά πού ξενευρίζε,
καὶ ὁ Γιάννος κουλουρισμένος· ἐκεῖ ἀπ' ὅζω ἄκουε τὸ
γαργαλιστικό χρ. ρ. χρ. ρ. . τοῦ ἀργιλέ καὶ τουρτου-
ρίζοντας ἀναπολοῦσε τὰ παλιά του. Ἐξηνταπεντάρης
πικὰ, ὀλόσπρος καὶ σκελετωμένος μὲ κἄτι μεγάλη
κάτασπρη φρύδια πού στεφάνωναν ἄξια τὰ μαῦρα
του μάτια στὶς θαθειές του κόχες, τυλιγμένος σὲ ξε-
σκιτωμένα ροῦχα καὶ ξεπόλυτος, εἶτ' ἔκανε ἡ προσωπο-
ποίηση τῆς δυστυχίας, καὶ τὸ κατάντημα τοῦ ἀνθρώ-
που πού δὲν ἔβλαψε κανένα γιὰ νὰ τὸν βοηθήσουν
πολλοί!

Ὅλη τὴ νύχτα τὴν πέρασε ἐκεῖ, ὡς πού νὰ ξη-
μερώσῃ ἡ ἄλλη μέρα πού θὰ τοῦφερνε τὴν ἀληθινὴ
εὐτυχία, τῆς ἀναισθησίας στὴ ζωὴ. Τὰ ξημερώματα
τὸν βόηκαν ἀλλιώτικο· ἡ πεῖνα καὶ τὸ κρύο — θε-
ρία πού παρκαμονεύουν στὸ σπίτι τοῦ φτωχοῦ, ἄρχι-
σαν νὰ τραχίζουν τὰ ἤρεμα νεῦρα, καὶ κοκκαλισμέ-
νος ὥπως εἶταν ἀπ' τὴ νυχτερινὴ παγωνιά καὶ μὲ τὸ
βλέμμα ἀπλάνευτο καὶ ὕπουλο ἐπρόλεγε μιά σύντομη

δυστυχία, ἢ χάρη. Ἀξαφνὰ ὀρθώθη στὴ γωνία τοῦ
καφενείου ρωτώντας τὸ κρανίον πικὰ φανερά: — «Πές
Μαριγούλα, εἶχα δίκιο; Πές Μαριγούλα πές;» Τότες
«Ὁχι» ἀκούστηκε ἀπὸ παιδιὰ πού παίζανε κάποιον
παιγνίδι σὲ μέρος πού δὲν φαινότανε καὶ «Ὁχι...
ὄχι...» ἀκούονταν ἀπὸ μακριὰ. Γιὰ μιά στιγμή χα-
μογέλασε πικρὰ τὸ γέλιο τοῦ τρελοῦ, μὰ ὕστερα
στρέφοντας δύσκολα τὰ θοὰ του μάτια πρὸς τὴ γῆ,
σφίγγοντας, ὅσο μπορούσε, τὰ σαγόνια, θρυμματίζε τὸ
ἀδερφικό κρανίον τραυλίζοντας πεισματικά «Ὁχι. Ἐ!
Ὁχι!!..» νομίζοντας πῶς ἐκεῖνος τ' ἀπάντησε...

Ἀλλάξε. Γελαστὸς πικὰ καὶ χοροπηδώντας μισό-
γυμνος, καὶ τραγουδώντας ἔσκιζε τοὺς χαλικωμένους
δρόμους τῆς κομόπολης μ' ἓνα σωρὸ παιδιὰ ἀπὸ πί-
σω, καὶ ἐφύλαε πικὰ γελαστὸς, τὴν πόρτα τῆς ἐκκλη-
σίας κάθε γιορτῇ. Ὁ «Μετανοιωμένος ὁ ἄπιστος!»
ἔλεγαν οἱ γριές. «Ὁ θεὸς τιμωρεῖ! Ζωντανὸ παράδει-
γμα!» ἔλεγε ὁ παπὰ Γεώργης καὶ τὸ ἀπόδινε τὸ
θαῦμα! στὸν ἅγιό τῆς Ἐκκλησίας του τὸν θαμα-
τουργό! — Κ' ὁ κόσμος ἐσταυροκοποῦνταν, καὶ ἔκανε
λειτουργίες στὸν ἅγιό πού θαματούργησε!

Κάποτε ὁ Ἀφωρισμένος, ἔτσι τὸν ἔλεγαν καὶ ἐδῶ,
ἐρχότανε στὰ σύγκλατά του, καὶ ἔσερνε μεγάλοπρεπα,
συρτὰ καὶ ἀργὰ τὰ βήματά του στοὺς χαλικωμένους
δρόμους τοῦ χωριοῦ καὶ ἔμονολογοῦσε: «Κ' ἐμεῖς ζῶα
εἴμαστε! Τί τὴν θέλουμε τὴν πολλὴ γλῶσσα; Νὰ προ-
σευχόμεστε καὶ νὰ κκκολογᾶτε!»

Μὰ συχνὰ τὰ μεσάνυχτα πού εἶχε τὶς ἀϋπνίες
ἔτρεχε ξεπόλυτος στοὺς δρόμους, καὶ ἔστελνε τὴ φωνή
του ὅσο μπορεῖ μακριὰ καὶ ψηλὰ στὸ πυκνὸ σκοτάδι
φωνάζοντας! «Ὁχι. ἔ; ὄχι!» Κ' οἱ νοικοκυράδες
μὲ τίς φωνές του φοβίζανε τὰ παιδιὰ τους πού κά-
ναν ἀταξίες καὶ δὲν πᾶν ταχτικά στὴν ἐκκλησιά.

* *

Ἔτσι κατάντησε ὁ Γιάννης ὁ Ἀφωρισμένος, χω-
ρὶς νὰ ξείρουνε στὸ χωριὸ του, ὥσπου μιά Κυριακὴ,
ὕστερα ἀπ' τὴ λειτουργία ἐκεῖ στὸ προκύλιο, στὴ
σιὰ τοῦ Καμπαναριοῦ, κάποιος τοὺς εἶπε πῶς ὁ
Γιάννης εἶναι τρελός, στοὺς δρόμους, τῆς ἄλλης χώ-
ρας καὶ πῶς κρτοῦσε ἐκεῖ κάποτε καὶ τὸ κρανίον τῆς
ἀδερφῆς του. Νέκους ἀντρες γυναῖκες, ὅλοι κοντὰ
κοντὰ σχολιάζανε τὸ πρᾶμα. — «Θεὸς φυλάξει...» λέ-
γανε καὶ ἡ κυρὰ Φωτεινὴ ἐπρόστεσε. — «Δὲν στᾶλεγα
ἐγὼ Στάθη; πῶς ὅλο τὸ κῆμα τὸ σέρνει ὁ ἀφωρι-
σμένος μαζί του;» Κ' ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούστηκε ἀπ'
τίς γυναῖκες τοῦ χωριοῦ. — «Καλὲ τὸ παιδί τῆς ἀδερ-
φῆς του αὐτὸς θὰ ὄκανε!» — «Αὐτὸς θὰναι εἶπαν
ὅλοι καὶ γι' αὐτὸ ὁ θεὸς τιμωρεῖ!» Ὁ παπὰς ἐσταύ-

ρωσε υποκριτικά τὰ χέρια, ὕψωσε τὰ βλέμματα καὶ εἶπε : « Δοξασμένον εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς Αἰῶνας τῶν Αἰῶνων ! »

Κι ὁ παπὰς κι ὅλες οἱ γυναῖκες, ντυμένες τὰ γιορτινὰ τὰ μαῦρα ροῦχα, μὲ τὰ μαῦρα πλατιὰ μανίκια καὶ μὲ τὰ μαῦρα σκουφώματα, ἐμοιάζαν σὺν τὰ κοράκια πρὸ κρῶζουν ἀπάνω στὰ πτώματα...

Μὰ ὁ ἄνθρωπος ποῦφερε τὴν εἰδηση στὸ χωριό, ἐπρόστεσε πῶς ὁ Ἀφωρισμένος κάποτε λείει !...

«...Τί τὴ θέλουμε τόση γλώσσα ; ! νὰ προσευχόμεσθε καὶ νὰ κακολογᾶμε ; »

Ἀθήνα

ΖΗΝΩΝ Σ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ—ΝΟΥΜΑΣ

Εἰς τὸ Ὡδεῖον τὴν προσεχῇ Κυριακὴν θὰ γίνῃ μιὰ γιορτὴ. Ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὸ πρόγραμμα. Ἀντιγράφω.

« Αἰθούσα Ἑλληνικοῦ Ὡδείου. — Τὰ εἰκοσάχρονα τοῦ «Νουμά».—Κυριακὴ 18 τοῦ Δεκέμβρη 1922(στὶς 6 τ' ἀπόγευμα). — Ἀμα ἀρχίσῃ ἡ γιορτὴ ὅσοι ἀργήσουνε θὰ μπαίνουνε μόνο στὰ διαλείμματα. — Πρόγραμμα τῆς γιορτῆς. — Ἡ δεσποινίδα Μυριέλλα Ταγκοπούλου : « Στὰ εἰκοσάχρονα τοῦ «Νουμά»... »

Καὶ ἔτσι ἀναγγέλλει, ὅτι θὰ μιλήσουν γιὰ τὸ «Νουμά» ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, ὁ Ἡλίας Βουτιερίδης, ὁ Ρήγας Γκόλφης, ὁ Κώστας Παρορίτης, ὁ Πάνος Ταγκόπουλος, ὁ Δ. Ταγκόπουλος, ὁ Θ. Συνοδινός. Θὰ μιλήσουν ὅλοι γιὰ τὸ «Νουμά», τὸ ἔργο του, τὰ πρῶτα χρόνια του, τὶς παλὰδες του, τὰ κατορθώματά του.

Τί εἶναι αὐτός ὁ «Νουμάς» ; Εἶναι φουρνέλλο. Ἔχετε ἰδῇ τί ἐστὶ φουρνέλλο ; Φουρνέλλο ἐστὶ τοῦτο : Ἔχεις μπροστὰ σου ἓνα βράχο. Μὲ ἓνα λαστὸ ἀνοίγεις μιὰ τρύπα. Καὶ βάζεις μέσα ἓνα φυσίγγιο δυναμίτιδος. Καὶ βάζεις φωτιά. Καὶ μὲ ἓνα τρομακτικὸ κρότο σκορπᾷ ἓνα κομμάτι τοῦ βράχου σὲ θρύψαλλα.

Ἔ, λοιπόν, ὁ «Νουμάς» εἶναι τὸ φυσίγγιο ποὺ ἐτράνταξε μιὰ φορὰ τὸν ἄψυχο βράχο τοῦ λογιωτατισμοῦ. Ὁ μινιδόρος : ὁ Τάκης ὁ Ταγκόπουλος. Ὁ ὁμητικώτερος, ὁ μαχητικώτερος, ὁ θυμοειδέστερος, ἀγωνιστῆς τῆς πέννας ἀπὸ τὴν πρώτη ἐμφάνησί του. Νουμάς ἦτο ἓνα ψευδώνυμό του. Ἐγινε ὄνομά του. Ταγκόπουλος δὲν ἐσήμαινε τίποτε πλέον Ἀκουσα κάποτε ἓνα φοιτητὴν νὰ τὸν δείχνῃ σ' ἓνα ἄλλον :

— Νά, ἐκεῖνος εἶναι ὁ Νουμάς.

Συνεπῶς τὸ ἔντυπον ποὺ ἐξεδόθη μὲ αὐτὸν τὸν τίτλον ἦτο αὐτότατος, ζωντανώτατος ὁ Τάκης ὁ Ταγκόπουλος. Καὶ ἐκεῖνοι ποὺ θὰ μιλήσουν μεθαύριο γι' αὐτό, θὰ τὰ λένε γιὰ τὸν Ταγκόπουλο—ἔντυπον !...

Ὅταν αὐτός ὁ «Νουμάς»—ζωντανὸς ἢ ἔντυπον, ἀδιάφορο—ἐκυκλοφόρησε ἐμείναμε ὅλοι χάσκοντες διὰ τὴν θρασυτείαν του. Νὰ σηκωθῇ νὰ δώσῃ μιὰ μυτιὰ στὸν μακαρίτη Μιστριώτη καὶ βλῇ τὴν ἱερὰν σύνοδον τοῦ λογιωτατισμοῦ. Ποῖαν ἐποχὴν ; Τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ λαὸς μὲ τὸ θάρρος ποὺ ἔγινε περὶ μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπίστεψε ὅτι θὰ τοῦ ἄλλαζαν τὴν θρησκείαν του. Καὶ εἰς μίαν διαδήλωσιν μαينوμένων θρησκολήπτων ἄκουσα μὲ τὰ αὐτιά μου ἓναν ἀπὸ τοὺς ἐπὶ κεφαλῇ τῆς διαδηλώσεως νὰ φωνάζῃ :

— Ἀκούς... τὸ Σταυρὸ τους νὰ θέλουμε νὰ μᾶς ἀλλάξουνε τὴ θρησκείαν μας ;

Σὲ μιὰ τέτοια ἐποχὴ ὁ «Νουμάς» ἀνεπετάσθη ὡς σημαία τῆς γλωσσικῆς ἐπαναστάσεως. Κατὰ τῆς νεκρῆς καθπευούσης. Ὑπὲρ τῆς ζωντανῆς δημοτικῆς εἴκοσι χρόνια ὁ Ταγκόπουλος ἐπάλαψε. Ἐθυσίασε στὸν ἄγωνά αὐτὸν ὅ,τι εἶχε. Μυαλὸ καὶ λεπτὰ. Ἀλλὰ ἐνίκησε. Ἐθριάμβευσε. Πῶς ; Αὐτὸ δὲν χωράει ἐδῶ. Πηγάζετε, ὅσοι φιλολογεῖτε, νὰ τὸ ἀκούσετε ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ, τὸν Βουτιερίδην, τοὺς ἄλλους ἐκλεκτοὺς ἐργάτας τῶν γραμμάτων. Γι' αὐτὸ καὶ σταματῶ ἐδῶ μὲ μιὰ εὐχὴ στὸν Τάκην τὸν Ταγκόπουλο, ὁ ὁποῖος σᾶς καταγγέλλω ὅτι εἶναι ὁ γείτονας κ. Ἱερεμίας : Νὰ ζήσῃ νὰ τὰ σαρκντίσῃ τὰ φιλογικὰ του χρόνια.

(Ἐφημ. Ἔθνος)

ΤΙΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

— Βγήκενε τελευταῖα στὸ Παρίσι, ἀπὸ τὰ ἐκδοτικὰ καταστήματα τοῦ Σιμπέρ, δύο τόμοι στὰ γαλλικά, μ' ἐπιγραφή «Κωσιῆς Παλαμᾶς», ἑξέρχ

Βιγ. εχ.τ., μετάφραση ἀπὸ τὰ νεοελληνικά τοῦ κ. Εὐγενίου Κλεινὸν καθηγητῇ στὸ Λύκειο τῆς Νίκειας, μὲ πρόλογο τοῦ κ. Φιλῆος Λεμπέγκη. Ἡ μετάφραση πολὺ φροντισμένη, ξαναχύνει στὸ γαλλικὸ πεζὸ λόγον τὴν ποίησιν τοῦ Παλαμᾶ, μὲ ὅλο τὴς τὸ πλοῦτος. Οἱ δύο τόμοι περιέχουν κομμάτια ἀπὸ ὅλα πάνου κάτου τὰ βιβλία τοῦ Παλαμᾶ τὰ πρὸ πολ-